

Державна реєстрація

«Забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»

Одного разу слухавши розповідь свого знайомого про війну в Сирії, я замислилась про те як добре, що ми живемо в країні де немає війни. В країні, де можна не боятися гуляти вільно по вулиці, висловлювати свою думку, вільно обирати місце для життя та відпочинку. Бо слухаючи такі історії розумієш, що найважливіше в житті кожної людини здоров'я, добробут, спокій та мир у родині. Але 2014 року цей міф розвіявся як сон, коли почалися військові дії на сході України. Почалося все в березні 2014 року після окупації Криму, а саме збройної агресії Росії, спрямованої на насильницьке протиправне відторгнення Кримської автономії та Севастополя від України та їх приєднання до Російської Федерації. Насильницька анексія Криму не визнається Українською державною, не визнається Генеральною асамблеєю ООН, ПАРЕ, ПА ОБСЕ, а також суперечить рішенню Венеційської комісії. Згідно Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» територія Кримського півострова внаслідок російської окупації вважається тимчасово окупованою територією.

Після такої ситуації військовий конфлікт почався на території Донбасу після захоплення Росією Криму. Конфлікт має характер міжнародного і став продовженням російської збройної агресії проти України. За географічним масштабом є локальним і охоплює частини Донецької і Луганської областей України. Офіційно Росія не визнає факту свого вторгнення в Україну, відтак з українського боку війна розглядається як неоголошена. Юридично на сході України триває Антитерористична операція.

Багато сімей назавжди втратили своїх близьких. Усі ми забули, що таке спокій і досі боїмося за своїх чоловіків, які пішли захищати українську землю. Люди були змушені покинути свої будинки і їхати в пошуках кращого життя без війни. Але багато наших громадян залишилися жити в зоні АТО, ті які не змогли лишити своє майно і змирилися з нелегкою долею. Така ситуація в країні дуже зблизила український народ. Ми стали ближчі один до одного.

Одвічні питання життя та смерті чи не найгостріше постали в сьогоденних реаліях збройного конфлікту на Сході України. Чимала кількість смертей як серед військових, так і серед мирного населення на непідконтрольній території змушує дещо по-іншому подивитись на таку, здавалося би, просту процедуру оформлення документів.

З проблемою реєстрації дитини, народженої на непідконтрольній території, стикаються сотні громадян України. Батьки, що зберегли українське громадянство та бажають отримати таке ж громадянство для своєї дитини, стали «заручниками ситуації». Медичні довідки, що видаються медичними закладами на непідконтрольних територіях та засвідчують факт народження дитини, відповідно до українського законодавства не

породжують юридичних наслідків, а отже на підставі них в Україні не можуть бути видані свідоцтва про народження дитини.

Для вирішення такого питання батькам доведеться звертатися до суду з заявою про встановлення факту народження дитини.

Відповідно до ч. 2 ст. 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» будь-які органи, їх посадові та службові особи на тимчасово окупованій території та їх діяльність вважаються незаконними, якщо ці органи або особи створені, обрані чи призначені у порядку, не передбаченому законом.

Таким чином, у разі звернення батьками дитини до будь-якого відділу державної реєстрації актів цивільного стану на території України з заявою про видачу свідоцтва про народження дитини їм буде відмовлено у реєстрації народження дитини у зв'язку з тим, що державні органи на території України не визнають документів, виданих «державними органами» на території, не підконтрольній Україні.

Отже, отримати свідоцтво про народження у відділі державної реєстрації актів цивільного стану України заявникам неможливо, оскільки факт народження відбувся на тимчасово окупованій території України, на якій неможливо отримати документ, що може бути прийнято відділом державної реєстрації актів цивільного стану для здійснення реєстрації народження дитини відповідно достатті 13 Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану».

Єдиним виходом у цій ситуації є звернення до суду з заявою про встановлення факту народження дитини (в порядку статті 257¹ ЦПК України).

Частиною 1 статті 257¹ ЦПК України визначено, що заява про встановлення факту народження особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, може бути подана батьками, родичами, їхніми представниками або іншими законними представниками дитини до будь-якого суду за межами такої території України незалежно від місця проживання заявника.

Справи про встановлення факту народження особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, розглядаються невідкладно з моменту надходження відповідної заяви до суду. У рішенні про встановлення факту народження особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, зокрема, мають бути зазначені встановлені судом дані про дату і місце народження особи, про її батьків.

Ухвалене судом рішення у справах про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, підлягає негайному виконанню. Рішення у справах про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, може бути оскаржено в загальному порядку,

встановленому цим Кодексом. Оскарження рішення не зупиняє його виконання.

Копія судового рішення видається особам, які брали участь у справі, негайно після проголошення такого рішення або невідкладно надсилається судом до органу державної реєстрації актів цивільного стану за місцем ухвалення рішення для державної реєстрації народження або смерті особи.

Для отримання свідоцтва про смерть, яка сталася на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України (АР Крим, м. Севастополь та окремі райони Луганської та Донецької областей), також необхідно з документом про смерть звернутися за місцем проживання (перебування) заявника до відділу державної реєстрації актів цивільного стану в межах території, підконтрольній Уряду України та отримати письмову відмову у державній реєстрації смерті особи, яка має бути використана при підготовці заяви до суду про встановлення факту смерті особи. Подати до суду за місцем проживання (перебування) заявника на підконтрольній Уряду України території заяву про встановлення факту смерті особи, а разом з нею подати раніше отримані документи (свідоцтво про смерть, яке видане "ДНР" або "ЛНР", медичні документи, відмову у державній реєстрації смерті особи). Заява подається родичами померлого або їхніми представниками і в ній повинно бути зазначено:

- 1) який факт заявник просить встановити та з якою метою;
- 2) виклад доказів, що підтверджують факт смерті особи, місце і дату смерті (доказами у справі будуть: свідоцтво про смерть, яке видане "ДНР" або "ЛНР", оригінали чи копії медичних документів, пояснення представників, свідчення свідків).

Така справа розглядається судом невідкладно з моменту надходження відповідної заяви. За результатами розгляду заяви суд постановляє рішення про встановлення факту смерті особи з зазначенням відомостей про дату та місце народження, про дату та місце смерті або (у разі неналежної форми заяви або відсутності вказаних у заяві документів) про повернення заяви або (у разі недостатніх доказів) про відмову у задоволенні заяви про встановлення факту смерті особи. Суд зазначає у рішенні про його негайне виконання та невідкладно видає копію рішення заявнику (у разі відсутності заявника під час проголошення рішення копію рішення про встановлення факту смерті суд надсилає до відділу державної реєстрації актів цивільного стану для державної реєстрації смерті). Для отримання свідоцтва про смерть заявник подає до будь-якого відділу державної реєстрації актів цивільного стану копію рішення суду про встановлення відповідного факту та паспорт громадянина України (бажано подавати до відділу державної реєстрації актів цивільного стану який відмовив у державній реєстрації смерті).

Отже, враховуючи вищезазначене можна сказати, що для наших громадян, які опинилися в скрутному становищі, які фактично не могли реалізувати права на гідне життя і стійкий розвиток, Міністерство юстиції робить усе можливе для забезпечення їхніх прав на непідконтрольних

територіях України . Найбільший соціальний проект – це система безоплатної правової допомоги, загальнонаціональний правопросвітницький проект «Я МАЮ ПРАВО».

Даний проект має на меті підвищення правової свідомості українців та інформування громадян щодо механізмів захисту їхніх прав у повсякденному житті. Бо кожен громадянин має право на світле майбутнє.

**Заступник начальника відділу державної
реєстрації актів цивільного стану
Управління державної реєстрації
Головного територіального управління юстиції у місті Києві
Братішко Б.В.**